

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Jules Verne

O CĂLĂTORIE SPRE CENTRUL PĂMÂNTULUI

JULES VERNE

**O CĂLĂTORIE
SPRE CENTRUL
PĂMÂNTULUI**

Traducere de P. Starcu

EDITURA TEDIT FZH

CUPRINS

Capitolul I	
Profesorul și familia lui.....	5
Capitolul II	
Un mister care trebuie elucidat cu orice preț.....	11
Capitolul III	
Exercițiile de scriere runică ale profesorului.....	17
Capitolul IV	
Pericolul morții prin înfometare.....	26
Capitolul V	
Foamea, victoria și groaza.....	31
Capitolul VI	
Discuții intense despre o expediție neobișnuită.....	38
Capitolul VII	
Curajul unei femei.....	48
Capitolul VIII	
Pregătiri serioase pentru coborârea pe verticală.....	56
Capitolul IX	
Islanda! Dar ce urmează?.....	64
Capitolul X	
Discuții interesante cu savanții islandezi.....	72
Capitolul XI	
Intră în scenă Hans.....	78
Capitolul XII	
Un ținut sterp.....	86
Capitolul XIII	
Ospitalitatea la Cercul Arctic.....	93
Capitolul XIV	
Și Arctica poate fi inospitalieră.....	100
Capitolul XV	
În sfârșit, pe Snaefell.....	107
Capitolul XVI	
Coborând curajoși în crater.....	114
Capitolul XVII	
Coborârea pe verticală.....	121
Capitolul XVIII	
Minunile adâncurilor terestre.....	127
Capitolul XIX	
Studii geologice.....	134
Capitolul XX	
Primele semne ale amărăciunii.....	140
Capitolul XXI	
Comasiunea topește inima profesorului.....	146
Capitolul XXII	
Lipsa totală a apei.....	152
Capitolul XXIII	
Am dat de apă!.....	156
Capitolul XXIV	
Pătrunzând prin pământ, ca niște cârțițe.....	163

Capitolul XXV	
În adâncuri.....	168
Capitolul XXVI	
Cel mai mare pericol.....	174
Capitolul XXVII	
Pierdut în adâncurile Pământului.....	178
Capitolul XXVIII	
Salvarea din galeria șoaptelor.....	183
Capitolul XXIX	
Din nou împreună.....	189
Capitolul XXX	
Noua „Mare Internum”.....	194
Capitolul XXXI	
Pregătiri pentru o călătorie plină de descoperiri.....	203
Capitolul XXXII	
Minunățiile adâncurilor.....	208
Capitolul XXXIII	
Înfruntarea monștrilor.....	216
Capitolul XXXIV	
Gheizerul uriaș.....	224
Capitolul XXXV	
Furtuna electrică.....	230
Capitolul XXXVI	
Discuții științifice liniștite.....	237
Capitolul XXXVII	
Muzeul de geologie Liedebrook.....	244
Capitolul XXXVIII	
Profesorul triumfă iar.....	249

Capitolul XXXIX	
Decor păduros, iluminat electric.....	256
Capitolul XL	
Pregătiți să aruncăm în aer trecerea către centrul Pământului.....	264
Capitolul XLI	
Marea explozie și prăbușirea în adânc.....	271
Capitolul XLII	
Cu toată viteza printre grozăviile întunericului.....	277
Capitolul XLIII	
Aruncați printr-un vulcan, în cele din urmă!.....	283
Capitolul XLIV	
Pământuri însorite în Mediterana albastră.....	289
Capitolul XLV	
Totul este bine când se termină cu bine!.....	296

Colecția PICCOLINO

O călătorie spre centrul Pământului

de Jules Verne

Editura TEDIT FZH

București 2018

© Toate drepturile pentru această ediție
sunt rezervate Editurii TEDIT FZH.

Orice reproducere parțială
sau totală este interzisă.

Editor: Fănică Alecu-Cocineanu

Coperta: Corneliu Bălănean

Corector: Domnica Dobrițoiu

Tehnoredactor: Răzvan Ionescu

ISBN 973-8007-53-4

Capitolul I

Profesorul și familia lui

Pe 24 mai 1863, unchiul meu, profesorul Liedenbrock, se îndrepta grăbit către locuința sa din Königstrasse nr. 19, una dintre cele mai vechi străzi din cea mai veche zonă a orașului Hamburg.

Fără îndoială, Martha a tras concluzia că întârziase mult cu pregătirile, căci de-abia pusese mâncarea în cuptor.

“Ei, mi-am zis eu, dacă și celui mai nerăbdător dintre oameni îi este foame, ce zăpăceală va fi!”

– Domnul Liedenbrock a venit așa devreme! a strigat biata Martha, foarte alarmată, deschizând pe jumătate ușa sufrageriei.

– Ai dreptate, Martha. Dar nu e de mirare că masa nu este gata, căci încă nu s-a făcut ora două. Orologiul de la Sfântul Mihail abia a bătut de unu și jumătate.

– Atunci de ce a venit stăpânul așa devreme acasă?

– Poate că ne-o va spune chiar el.

– Uite ce e, domnule Axel. Voi fugi și mă voi ascunde până ce te vei lămuri cu el.

Fusesem lăsat singur. Dar cum era posibil ca un om chibzuit ca mine să-i ceară explicații unei persoane atât de nervoase ca profesorul? Cū acest gând în minte, m-am grăbit să mă retrag în adăpostul meu de la etaj, chiar când ușa de la stradă s-a deschis cu zgomot. Pașii grei ai profesorului au făcut să se cutremure scara. Stăpânul casei, trecând repede prin sufragerie, s-a dus grăbit către camera sa de studiu.

Dar, cu toată graba lui, a găsit timp să arunce o privire într-un colț, către mine, și să-mi zică:

– Axel, vino după mine!

De abia am avut timp să mă mișc, că profesorul a strigat iar la mine:

– Cum? Încă n-ai venit?

M-am repezit în cabinetul temutului meu unchi.

Otto Liedenbrock nu era un om rău, sunt de acord cu asta, dar putea fi numit un “personaj original”.

Era profesor la Johannaem și dezbătea o serie de probleme de mineralogie în conferințele sale. În finalul fiecărei dezbateri, se lăsa cuprins de pasiunea lui științifică. Nu-l preocupau anumite aspecte, cum ar fi perfecționarea cunoștințelor studenților săi, atenția pe care i-o acordau cei care-l ascultau sau succesul care avea să-i încununeze lucrările. Asemenea amănunte nu-l interesau prea mult. Conferințele lui se bazau pe ceea ce filozofia germană numește “subiectivism”, și anume să câștige în primul rând el de pe urma noilor cunoștințe și mai puțin ceilalți. Era un egoist. Îl puteam considera un izvor de date științifice, din care trebuia să te străduiești mult ca să obții ceva pentru tine.

Germania avea destui profesori ca el.

Din nefericire, unchiul meu nu era dotat cu facultatea de exprimare rapidă și corectă. Când se afla acasă, se descurca foarte bine, dar era altceva într-o dezbatere publică. Or, acest lucru i se cere insistent unui bun vorbitor. Astfel că, în timpul conferințelor de la Institutul Johannaem, profesorul avea destule pauze în expuneri, se lupta să pronunțe anumite cuvinte ori își aduna mai greu ideile, se strâmba ca să pronunțe termenii dificili.

În mineralogie, sunt destule cuvinte provenite din greacă sau din latină, foarte greu de articulat și care face parte mai curând din vocabularul unui poet. Nu vreau să spun nimic împotriva unei științe așa de respectabile, ba chiar acest gând e departe de mine. Într-adevăr, în prezența augustă a cristalelor romboedrale, a rășinilor retinasfaltice, a molibdenitelor, tungustatelor de mangan și a altora de același fel, chiar și cele mai vorbărețe persoane își mai împleticesc limba atunci când le pronunță numele.

Acest defect al unchiului meu, cunoscut bine de către studenți, îi aducea multe neajunsuri. Cursanții îl pândeau și, când greșea vreun termen științific sau îl pronunța cu greutate, începeau să râdă în hohote, ceea ce nu este frumos nici măcar în Germania. Și, dacă sala era întotdeauna plină la conferințele sale, trebuie să recunosc, cu tristețe, că mulți veneau acolo doar ca să se distreze.

Totuși, unchiul meu era tobă de carte. Acest lucru îl recunosc în fața oricui. E drept că, deseori, spârgea câte o mostră de cristal ori alt minereu, încercând să pună prea

repede mâna pe acesta. Profesorul era însă un amestec de geolog genial și de mineralog cu ochi de șoim. Înmarmat cu un ciocan, piroane, ace magnetice, nelipsita lui pipă și sticlucă cu acid nitric, reprezenta omul de știință complet. Oricând era gata să catalogheze orice mineral printre cele șase sute de substanțe elementare cunoscute, bazându-se pe structura lui, pe formă, duritate, fuzibilitate, miros, gust etc.

Numele Liedenbrock era menționat cu onoare în colegii și societăți științifice. Humphry Davy, Humboldt, Sir John Franklin, generalul Sabine îl vizitau de fiecare dată când treceau prin Hamburg. Becquerel, Ebelman, Brewster, Dumas, Milne-Edwards, Sainte-Claire-Deville l-au consultat deseori în anumite probleme de chimie, știință care îi datorează, fără îndoială, multe dintre descoperirile sale, mai ales că, în 1853, a apărut la Leipzig o lucrare impunătoare a lui Otto Liedenbrock, intitulată "Tratat asupra chimiei transcendente". Totuși, cartea nu a reușit să își acopere cheltuielile de tipărire.

Pe lângă toate aceste titluri de onoare, lăsați-mă să adaug că unchiul meu era custodele muzeului de mineralogie întemeiat de domnul Struve, ambasadorul Rusiei, și care conținea o colecție de mostre de mare valoare, de faimă europeană.

Acesta era omul care mi se adresa pe un ton impetuos. Imaginați-vă un bărbat înalt, sobru, cu o constituție de fier, cu un chip de om cinstit și care părea cu zece ani mai tânăr decât cei cincizeci pe care îi avea. Ochii nu-i stăteau o clipă, mișcându-se în spatele ochelarilor săi mari. Nasul, lung și subțire, părea o lamă de cuțit. Șmecherii spuneau chiar că

acesta ar avea înăuntru un ac magnetic și că ar atrage pilitura de fier. De altfel, profesorului îi plăcea să tragă zilnic destul de mult tutun pe nas, chiar așa subțire cum era acesta.

Adăugând, ca să-i completez portretul, că unchiul meu se plimba cu pași matematic calculați de un yard și jumătate și că în timpul plimbării își ținea pumnii strânși, semn sigur al unui temperament coleric, cred că am spus destul ca să aduc la realitate pe oricine ar fi făcut greșeala să râvnească a-i ține tovărășie.

Profesorul locuia în casa din Königstrasse, o construcție făcută pe jumătate din cărămidă și pe jumătate din lemn, cu un acoperiș triunghiular, tăiat în scară. De la fereastră se putea vedea unul dintre acele canale care se intersectează în mijlocul vechiului cartier al Hamburgului și pe care marele foc din 1842 îl crășase, din fericire.

E drept că locuința cea veche nu era chiar perpendiculară pe sol și că era îndreptată puțin înspre stradă. Acoperișul i se apleca vag într-o parte, ca șapca peste urechea stângă a unui student din Tugendebund. Dar, cu toate acestea, se dovedea a fi solid construită, poate și datorită unui bătrân ulm care venea în contact cu locuința în partea din față și care deseori, primăvara, își trimitea crenguțele printre panourile ferestrelor.

Unchiul meu era destul de înstărit pentru un profesor german. Clădirea îi aparținea, ca și tot ce se găsea în ea. În casă locuiam eu, Gräuben, fina lui, de șaptesprezece ani, și Martha. Deoarece eram orfan și îi eram nepot, devenisem asistentul lui în laborator.

Vă mărturisesc faptul că mă îndrăgostisem de geologie

și de alte științe înrudite. Sângele mineralogului îmi curgea prin vene, iar în jurul mostrelor de minereuri mă simțeam întotdeauna fericit.

Într-un cuvânt, un om putea trăi destul de bine în vechea casă din Königstrasse, în ciuda neliniștii și agitației stăpânului ei, care, de altminteri, se aprindea cam repede, dar ținea la mine. Din păcate însă, nu știa ce înseamnă să aștepti. Totul se petrecea prea încet pentru el. În luna aprilie, după ce a plantat în vasele din afara ferestrei câteva flori, se ducea în fiecare seară și le trăgea puțin de frunze, ca să crească mai repede. Când ai de-a face cu un asemenea individ, nu ai altceva de făcut decât să îl ascuți neabătut. De aceea m-am grăbit să îl urmez.

Capitolul II

Un mister care trebuie elucidat cu orice preț

Cabinetul unchiului meu părea un muzeu, nimic altceva. Mostre de minereuri de tot felul se aflau acolo, fiecare la locul ei, cu denumirea corectă, împărțite în inflamabile, metalice sau în alt mod.

Cât de bine cunoșteam fragmentele acelea de știință! De multe ori, în loc să mă bucur de tovărășia altor băieți de vârsta mea, preferam să stau și să șterg praful de pe acele grafite, antracite, ligniți, cărbuni și mică! Se mai găseau acolo substanțe bituminoase, rășini, săruri organice, care trebuiau protejate de firele de praful. Și câte metale! De la fier la aur, metale a căror valoare reală dispărea în prezența egalității democratice a simplei lor valori științifice. Pietrele etalate acolo ar fi fost suficiente ca să reconstruiești casa din Königstrasse, ba chiar ca să-i ridici încă o încăpere, mai impunătoare și mai modernă, care să fi fost a mea.

De data aceasta, însă, când am intrat în biroul lui, nu m-am gândit la nici una dintre acele minuni. Nu-l aveam în minte decât pe unchiul meu. Se așezase pe un scaun îmbrăcat în

catifea și luase în mâini o carte asupra căreia se aplecase, citind-o, cu multă atenție și admirație.

– Iată o carte deosebită! Minunată! a exclamat el.

Cuvintele sale mi-au reamintit că unchiului meu îi plăcea mult să citească. Dar nici o carte nu avea valoare pentru el, dacă nu era veche și foarte greu de găsit.

– Încă n-ai înțeles? m-a întrebat el. Lucrarea aceasta neprețuită am găsit-o chiar în dimineața asta, căutând prin librăria bătrânului Hevelius, evreul.

– Minunat! am zis eu, străduindu-mă să par cât mai entuziasmat.

Ce atâta agitație pentru un volum vechi, legat în piele de vițel? Un volum gros, cu sigiliul rupt?...

În schimb, profesorul nu mai contenea cu laudele.

– Vezi? a continuat el. Nu e o minunăție? Da, e splendidă! Ai mai văzut o asemenea lucrare, legată astfel? Cartea se deschide atât de ușor... Rămâne deschisă oriunde. Nu se închide la fel de bine? Ba da, pentru că foile ei sunt bogate, abundente, toate perfect aliniată, fără spații goale între ele. Și uită-te la coperta din spate, după sute de ani de când a fost făcută! Ce să mai vorbim, Bozerian, Closs ori Purgold ar fi fost mândri de felul în care lucrarea a fost legată!

În vreme ce îmi vorbea astfel, unchiul meu închidea și deschidea încontinuu volumul acela vechi. N-am avut timp decât să-i pun o întrebare despre conținut, deși nu mă interesa deloc.

– Și ce titlu poartă această lucrare minunată? l-am întrebat, prefăcându-mă interesat, deși ar fi trebuit să fie orb ca să nu înțeleagă adevărul.

– Această lucrare, mi-a răspuns el, aprinzându-se iar, este "Heims Kringla", de Snorre Turlleson, cel mai vestit autor islandez din secolul al XII-lea. Este cronică prinților norvegieni care au condus Islanda.

– Într-adevăr? am strigat eu, prefăcându-mă în continuare de minune. Este o traducere germană, nu?

– Ce? mi-a replicat tăios profesorul. O traducere?! Ce să fac eu cu o traducere? Am în față originalul islandez, de acum șapte sute de ani, cu minunata limbă națională de atunci, care este în același timp bogată și simplă și admite infinite combinații gramaticale și modificări verbale!

– Ca și germana, am vrut să închei într-un mod fericit.

– Da, mi-a răspuns unchiul, ridicând din umeri. Dar, pe lângă toate acestea, islandeza seamănă mult cu greaca în ceea ce privește gramatica, iar declinarea neregulată a substantivelor proprii o apropie de latină.

– Aha, am zis eu, scos puțin din starea mea de indiferență. Și exemplarul acesta a fost tipărit bine?

– Tipărit? Ce vrei să spui prin tipărit, sărmăne Axel? Tipărit?! Crezi că asta este o carte tipărită, ignorantule? Este chiar manuscrisul cu caractere runice!

– Caractere runice?

– Da. Vrei să-ți explic ce înseamnă?

– Bineînțeles că nu, i-am răspuns, pe un ton de om jignit.

Unchiul meu însă nu m-a lăsat și mi-a explicat, împotriva voinței mele, mai multe lucruri despre care nu știam nimic.

– Caracterele runice au fost folosite în Islanda cu multă vreme în urmă. Se spune că le-ar fi născocit chiar Odin,

marele lor zeu. Privește aici și uimește-te, tinere! Admiră aceste litere născocite de zeul scandinav!

– Ia te uită!

Neștiind ce să spun, m-am holbat și eu la cartea minunată, o modalitate de răspuns care să placă în mod egal și zeilor, și regilor și care prezenta avantajul că nu-i deranja cu nimic. A intervenit însă un incident care a îndreptat conversația către altceva.

Era vorba despre o bucăciță de pergament, care a alunecat din carte și a căzut pe podea.

Unchiul meu s-a aplecat asupra-i cu o incredibilă aviditate. Un vechi document, ascuns în interiorul aceluia volum, avea pentru el o valoare inestimabilă.

– Ce e asta? a strigat.

Și a pus pe masă o bucată de pergament, de trei inch* pe cinci, pe care erau trasate niște semne ciudate.

Cred că este important ca semnele respective să fie cunoscute de toți cititorii, căci au constituit cauza plecării profesorului Liedenbrock și a nepotului său în cea mai uimitoare expediție a secolului al XIX-lea!

Profesorul a căzut pe gânduri câteva clipe, uitându-se la șirul acela de caractere. Apoi, ridicându-și ochelarii, a zis:

– Sunt caractere runice, exact ca și cele din manuscrisul lui Snorre Turlleson. Dar ce sens or avea?

Caracterele runice mi-au părut a fi o invenție a celor învățați să îi înșele pe oamenii normali. Nu-mi părea rău să-l văd pe unchiul meu căzând în capcana mistificărilor. Cel puțin, așa

* 1 inch = 2,54 cm

mi se părea mie, judecând după degetele lui, care începuseră să se miște cu multă energie.

– Fără îndoială, este în islandeza veche, a murmurat el printre dinți.

Și profesorul Liedenbrock avea probabil dreptate, căci era unanim recunoscut ca poliglot. Nu că ar fi putut să vorbească în două mii de limbi și douăsprezece mii de dialecte, câte sunt pe glob, dar știa câte ceva din fiecare.

Era gata, din cauza dificultății cu care se confrunta, să dea frâu liber impetuozității sale firești, iar eu mă pregăteam pentru o izbucnire violentă de-a lui, când pendula micuță de deasupra căminului a bătut ora două.

În momentul acela, buna noastră servitoare, Martha, a deschis ușa biroului, zicând:

– Masa este gata!

M-am temut că unchiul meu va răspunde nervos invitației aceleia, ceea ce a și făcut, iar Martha a fugit imediat, ca să fie în siguranță. Am plecat după ea și nu mai știu cum am făcut, dar m-am trezit în locul meu obișnuit de la masă.

Am așteptat câteva minute. Profesorul n-a apărut. Nici odată, din câte îmi aminteam, nu lipsise de la ceremonialul important al mesei. Și ce mâncăruri bune erau! Supă cu pătrunjel, omletă cu șuncă, garnisită cu măcriș condimentat, filé de vițel cu compot de prune, iar ca desert, fructe caramelizate. Totul era stropit cu vin dulce de Mozela.

Unchiul meu era gata să sacrifice aceste bunătăți de dragul unei bucăți de pergament vechi! Ca nepot afectuos și atent, am considerat de datoria mea să mănânc și pentru el, și pentru